

509

Na temelju članka 60. stavka (8) i (9) Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj školi („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 20/17, 11/24 i 17/24) članka 68. stavka (8) i (9) članka Zakona o odgoju i obrazovanju u srednjoj školi („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 20/17, 11/24 i 13/24) ministrica obrazovanja, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke, ministar zdravstva, rada i socijalne skrbi Županije Zapadnohercegovačke, ministar unutarnjih poslova Županije Zapadnohercegovačke, ministar pravosuđa i uprave Županije Zapadnohercegovačke, gradonačelnici i načelnici gradova i općina Županije Zapadnohercegovačke te ravnatelji centara za socijalni rad s područja Županije Zapadnohercegovačke donose

MEĐUINSTITUCIJSKI PROTOKOL O POSTUPANJU U SLUČAJEVIMA NASILJA U ŠKOLAMA ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

Članak 1.

Međuinstitucijskim protokolom o postupanju u slučajevima nasilja u školama Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Protokol) uređuju se prava, obveze i odgovornosti, kao i načini postupanja ravnatelja škole, stručnih suradnika, učitelja/nastavnika, razrednika, učenika, roditelja i ostalih zaposlenika škole u situacijama povećanog rizika i nasilja u školi, s ciljem zaštite učenika i svih zaposlenika.

Članak 2.

Ovim Protokolom utvrđuju se postupci za uspostavu reakcije škole kako bi se djelovalo na sprječavanju, identificiranju, prijavljivanju i istraživanju svih slučajeva nasilja u odgojno-obrazovnom sustavu u vrijeme održavanja odgojno-obrazovnog procesa u školskoj zgradi i njezinoj neposrednoj okolini, u vrijeme održavanja izvannastavnih aktivnosti, ekskurzije, izleta i sličnih aktivnosti koje organizira škola.

Članak 3.

Protokol sadrži:

- Općeprihvaćenu definiciju nasilja,
- Sigurnosne mjere,
- Mjere prevencije,
- Razine nasilja i odgojne mjere,
- Uloge i odgovornosti zaposlenika, učenika i roditelja,
- Postupanje škole u slučaju vršnjačkog nasilja,
- Postupanje škole u slučaju saznanja ili sumnje na nasilje u obitelji,
- Postupanje škole u slučaju nasilja prema učenicima od strane odrasle osobe u školi (zaposlenika škole, roditelja ili nepoznate osobe),
- Postupanje škole u slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe nad odraslom osobom u školi,

- Postupanje škole u slučaju nasilja prema zaposlenicima škole od strane učenika škole,
- Evidencija škole o situacijama nasilja,
- Evidencijski list o sukobima i nasilju u školi,
- Obrazac opisa događaja nasilja, koji popunjava odrasla osoba koja je izazvala nasilje,
- Obrazac službene bilješke o nasilju u školi.

Članak 4.

(1) Dijete je osoba koja nije navršila osamnaest godina.

(2) Nasiljem među djecom i mladima smatra se svako namjerno fizičko i psihičko nasilno ponašanje usmjereno prema djeci i mladima od strane njihovih vršnjaka učinjeno s ciljem ozljeđivanja, a koje se, neovisno o mjestu činjenja, može razlikovati po obliku, težini, intenzitetu i trajanju, te koje uključuje ponavljanje istog obrasca i održava neravnotežan odnos snaga (jači protiv slabijih ili skupina protiv pojedinaca) i koje za posljedicu ima stvarno ili potencijalno ugrožavanje zdravlja, razvoja i dostojanstva osobnosti žrtve.

(3) Nasiljem se smatra neprimjereno, neetičko i nemoralno ponašanje prema djeci i odraslima, kao i svi oblici zanemarivanja i zlostavljanja kojima se nasilno sprječava njihov zdrav razvoj i optimalno funkcioniranje.

(4) Zanemarivanje se u pravilu široko definira, kao nebriga i propuštanje roditelja i/ili skrbnika da zadovolje djetetove emocionalne i razvojne potrebe, uključujući potrebu za odgovarajućom prehranom, odjećom, smještajem, zdravstvenom brigom, obrazovanjem, intelektualnim poticanjem i emocionalnim razumijevanjem. Zanemarivanje u ustanovi obuhvaća: uskraćivanje pojedinih oblika odgojno-obrazovnog rada neophodnih djetetu i učeniku; nereagirane na sumnju na zanemarivanje od strane roditelja ili skrbnika; propuste u obavljanju nadzora i zaštite djeteta i učenika od ozljeđivanja, samoozljeđivanja, upotrebe alkohola, duhana, narkotičkog sredstva ili psihoaktivne supstance te uključivanja u destruktivne skupine i organizacije i dr.

(5) Nasiljem među djecom i mladima smatra se naročito:

- Namjerno izazvan fizički napad u bilo kojem obliku primjerice: udaranje, guranje, gađanje, šamaranje, čupanje, zaključavanje, napad različitih predmeta, pljuvanje i slično bez obzira na to je li kod napadnutog nastupila fizička ozljeda;
- Psihičko i emocionalno nasilje odnosi se na ono ponašanje koje dovodi do trenutnog ili trajnog ugrožavanja djetetovog psihičkog ili emocionalnog zdravlja i dostojanstva. Negativni postupci su: ogovaranje, nazivanje pogrđnim imenima, ismijavanje, manipulacija, zastrašivanje, izrugivanje, namjerno zanemarivanje i isključivanje iz grupe kojoj pripada ili isključivanje i zabranjivanje sudjelovanja u različitim aktivnostima s ciljem nanošenja patnje ili boli, širenje glasina s ciljem izolacije djeteta od ostalih učenika, oduzimanje

- stvari ili novca, uništavanje ili oštećivanje djetetovih stvari, ponižavanje, naređivanje ili zahtijevanje poslušnosti ili na drugi način dovođenje djeteta u podređeni položaj, kao i sva druga ponašanja počinjena od djeteta ili mlađe osobe kojima se drugom djetetu namjerno nanosi tjelesna i duševna bol ili sramota.
- c) Ekonomsko nasilje, koje uključuje krađu i iznuđivanje novca te iskorištavanje koje podrazumijeva rad koji nije u najboljem interesu djeteta i učenika, a u korist je druge osobe ili škole koje ima za posljedicu ugrožavanje fizičkog ili mentalnog zdravlja, moralnog, socijalnog i emocionalnog razvoja djeteta i učenika, njegovu ekonomsku ovisnost te uskraćivanje prava na obrazovanje i slobodu izbora.
- d) Kulturološko nasilje koje podrazumijeva vrijeđanje na nacionalnoj, vjerskoj i rasnoj osnovi.
- e) Seksualno nasilje, koje podrazumijeva svaki vid verbalnog kontakta, kontakta gestama, ili fizičkog kontakta sa seksualnim sadržajem s ciljem uznemiravanja, navođenja ili primoravanja na sudjelovanje u seksualnim aktivnostima koje dijete ne želi, ne shvaća ili za koje nije razvojno doraslo ili se koristi za prostituciju, pornografiju i druge oblike seksualne eksploatacije. Takvo nasilje najgora je vrsta demonstracije moći. Seksualnim nasiljem smatra se: seksualno uznemiravanje (lascivno komentiranje, etiketiranje, širenje priča, dodirivanje, upućivanje poruka, fotografiranje, telefonski pozivi i sl.), navođenje ili primoravanje na sudjelovanje u seksualnim aktivnostima-bilo da se radi o kontaktnim ili beskontaktnim aktivnostima, korištenje djece za prostituciju, pornografiju i druge oblike seksualne eksploatacije.
- f) Nasilje zloupotrebom informacijskih tehnologija (digitalno nasilje) odnosi se na: vrijeđanje, uznemiravanje, slanje prijetećih i uvredljivih poruka, lažno predstavljanje, poticanje na mržnju i nasilje, navođenje žrtve da iznosi osobne podatke, otkrivanje obiteljskih prilika, snimanje i nedopušteno objavljivanje i dijeljenje sadržaja na društvenim mrežama, slanjem poruka elektronskom poštom, SMS-om, preko mrežne stranice (Internet stranice), dopisivanjem i sl. Ono što ovo nasilje razlikuje od drugih vrsta nasilja je činjenica da djeca mogu biti izložena i tamo gdje su do sada bila potpuno sigurna i ono može trajati 24 sata svakog dana, te nepoznati počinitelj stvara dodatni strah i nesigurnost.
- g) Iskorištavanja djece koje se odnosi na njihov rad u korist drugih osoba i/ili ustanova. Ono obuhvaća i otimanje i prodaju djece u svrhe radnog ili seksualnog iskorištavanja. Posljedica tih aktivnosti je narušavanje fizičkog ili mentalnog zdravlja, obrazovanja, kao i moralnog, socijalnog i emocionalnog razvoja djeteta.
- (6) Nasilje podrazumijeva šest definirajućih elemenata:
- Namjera da se drugom nanese šteta ili ozljeda,
 - Intenzitet i trajanje (ponavljanje nasilničkog ponašanja),
 - Moć nasilnika (nerazmjerni dobi, snage i drugog oblika nadmoći nasilnika nad žrtvom),
 - Ranjivost i nemoć žrtve,
 - Manjak podrške,
 - Posljedice.
- (7) U svim slučajevima nasilja među djecom i nad djecom od strane odraslih, koji su definirani navedenim elementima, škola je dužna postupati u skladu s Protokolom.
- ### Članak 5.
- Nužno je razlikovati nasilje (zlostavljanje) među djecom i mladima od običnog sukoba vršnjaka. Obični sukob vršnjaka ima sljedeća obilježja:
- Nema elemenata navedenih za nasilništvo: radi se o sukobu vršnjaka koji oni ne rješavaju na miran, nego na neki drugi način: ne postupaju jedan prema drugome s namjerom ozljeđivanja ili nanošenja štete, nema nerazmjera moći, nema težih posljedica u sukobu,
 - Djeca ne inzistiraju da mora biti po njihovom po svaku cijenu,
 - Mogu dati razloge zašto su u sukobu,
 - Ispričaju se ili prihvate rješenje u kojem nema pobjednika ili poraženoga,
 - Slobodno pregovaraju kako bi zadovoljili svoje potrebe,
 - Mogu promijeniti temu i otići iz situacije u kojoj je došlo do sukoba.
- ### Članak 6.
- Radi zaštite i sigurnosti učenika škola može poduzimati sljedeće mjere:
- Dežurstvo učitelja/nastavnika i pomoćno-tehničkog osoblja,
 - Osiguranje učenika,
 - Ostale mjere s ciljem zaštite sigurnosti učenika utvrđene zakonom i/ili općim aktima škole.
- ### Članak 7.
- U postupku propisivanja i izvršavanja mjera zaštite i sigurnosti učenika škola surađuje s:
- Roditeljima/skrbnicima učenika (u daljnjem tekstu: roditelji),
 - Ministarstvom obrazovanja, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Ministarstvo),
 - Centrom za socijalni rad,
 - Ministarstvom unutarnjih poslova.
- ### Članak 8.
- (1) Roditelji su obvezni osigurati djetetovo redovno pohađanje nastave tijekom razdoblja obveznog obrazovanja

u skladu sa Zakonom.

(2) Ako roditelji pravovremeno ne obavijeste školu o razlogu izostanka učenika, razrednik je dužan uspostaviti kontakt s roditeljima ako učenik duže od tri dana ne pohađa nastavu.

(3) Razrednik je dužan obavijestiti stručnu službu škole i roditelje učenika o promjenama koje su uočene u ponašanju učenika, a koje upućuju na mogućnost ugrožavanja zdravlja i sigurnosti samog učenika ili drugih u njegovoj okolini.

(4) Razrednik je dužan voditi urednu evidenciju o učenicima koja sadrži: adresu, kućni telefonski broj i broj mobitela roditelja.

Članak 9.

U suradnji sa Ministarstvom škola brine o nesmetanom ostvarivanju odgojno-obrazovnog procesa i sveukupnim odnosima sudionika nastavnog procesa na način da učenici škole budu zaštićeni od svih oblika diskriminacije i nasilja.

Članak 10.

(1) Ako zaposlenici škole uoče promjene u učenikovom ponašanju i učenju, te u slučaju konstatacije da ne postoji dovoljna briga i nadzor u obitelji, škola je dužna obratiti se nadležnom centru za socijalni rad s ciljem poduzimanja mjera radi pružanja pomoći učeniku.

(2) Radi prevencije nasilja škola surađuje sa svim bitnim akterima koji se bave rješavanjem te problematike- domovima zdravlja i drugim zdravstvenim ili nezdravstvenim institucijama.

Članak 11.

(1) Suradnja s Ministarstvom unutarnjih poslova odvija se prvenstveno kroz kontinuiran obilazak škole i školske okoline od strane ophodnji policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova radi kontroliranja uvjeta za nesmetan rad škole i sprečavanja nastanka potencijalnih problema. Policijski službenik-Voditelj teritorijalnog sektora zadužen za područje u kojem se nalazi škola dužan je ostvarivati, zajedno s ravnateljem škole, suradnju sa stručnim suradnikom za rad s maloljetnicima i Odsjekom za kriminalističku policiju u nadležnoj Policijskoj upravi, kojoj se prijavljuje svaka situacija u školi ili u ponašanju učenika koja može dovesti do delikventnog ponašanja, kako bi na vrijeme spriječila i time ostvarila sigurnost drugih učenika škole.

(2) U vrijeme drugih školskih aktivnosti (ekskurzija, izlet i sl.) škola postupa u skladu s pravilima za organiziranje takvih školskih aktivnosti.

Članak 12.

(1) Dežurstvo u školi izvode dežurni nastavnici, pomoćno tehničko osoblje i dežurni učenici u skladu s organizacijom rada škole.

(2) Dežurstvo u školi počinje najmanje 20 minuta prije početka nastave, a završava se 20 minuta poslije završetka nastave, a pravila o dežurstvu uređuju se drugim aktima škole.

Članak 13.

(1) Škola je dužna osigurati postojanje seta za prvu pomoć i osigurati njegovu dostupnost svim zaposlenicima u svim smjenama.

(2) U slučaju ozljeđivanja učenika škole (dežurni nastavnici, razrednik ili ravnatelj škole) su dužni osigurati liječničku pomoć učeniku ako je ona neophodna, te o ozljedi učenika obavijestiti roditelje.

Članak 14.

U cilju sprječavanja svih vrsta nasilja nad djecom škola je dužna primjenjivati mjere čiji ciljevi su:

- Podizanje i njegovanje svijesti prihvatanja, tolerancije i uvažavanja različitosti,
- Sudjelovanje svih interesnih skupina (djeca, zaposlenici, roditelji, lokalna zajednica) u donošenju i razvijanju programa i plana prevencije. U okviru ovog cilja koristiti Obrazac broj 4 za praćenje rizičnih nasilnih oblika ponašanja učenika od strane učenika promatrača,
- Podizanje svijesti za prepoznavanje nasilja,
- Definiranje postupaka zaštite od nasilja i reagiranja u situacijama nasilja,
- Informiranje svih interesnih skupina o postupcima zaštite,
- Promoviranje nadležnosti svih interesnih skupina za uočavanje i rješavanje problema nasilja.

Članak 15.

Škola je obvezna tijekom školske godine organizirati radionice za učenike i/ili roditelje i učitelje/nastavnike s temom: „Nasilje, postupci u slučaju nasilnog ponašanja i mjere sprječavanja nasilja u školi i izvan škole“.

Članak 16.

Radi provođenja mjera prevencije škola je dužna izraditi školski akcijski plan, kao sastavni dio programa rada škole, a na osnovi analize učestalosti slučajeva nasilja, zastupljenosti različitog oblika nasilja, broja ozljeda, sigurnosti školskog objekta, dvorišta i sl.

Članak 17.

U slučaju običnog vršnjačkog sukoba svaki zaposlenik škole dužan je:

- Odmah prekinuti sukob među djecom, od ostalih prisutnih učenika zatražiti da se raziđu, postupajući pri tome mirno ali odlučno,
- Pružiti pomoć ozlijeđenom učeniku,
- O sukobu obavijestiti razrednika, koji je o tome dužan obavijestiti pedagoga škole,
- Pedagog škole će u prisutnosti razrednika obaviti razgovore sa sukobljenim učenicima i sastaviti pisanu bilješku (Obrazac broj 1) o obavljenom razgovoru, okolnostima događaja i opažanjima,
- Dogovoriti s učenicima međusobno ispričavanje i prihvatanje rješenja u kojem nema pobjednika niti gubitnika,

- f) U slučaju učenika koji češće dolazi u sukobe s vršnjacima, razrednik će zajedno s pedagogom pozvati roditelje u školu s ciljem prevladavanja takve situacije i pomoći učeniku,
- g) Prema potrebi učenik će biti uključen u dodatni rad (savjetodavni rad, pedagoška ili defektološka pomoć) u školi ili izvan škole u dogovoru s roditeljima,
- h) Ako učenik učestalo krši pravila, ne poštuje dogovore, škola će primijeniti odgovarajuće pedagoške mjere u skladu sa Zakonom, statutom i drugim općim aktima škole kojima se bliže određuju pravila i procedure provođenja postupka i izricanja odgojno-obrazovnih mjera učeniku,
- i) U slučaju da sve prethodno nabrojane mjere ne dovedu do poboljšanja učenikova ponašanja, i u slučaju nemogućnosti uspostave suradnje s roditeljima, škola će obavijestiti nadležni centar za socijalni rad o svim okolnostima slučaja.

Članak 18.

(1) Svi zaposlenici škole koji imaju saznanja o nasilju, zlostavljanju ili zanemarivanju djeteta koje se događa u školi ili izvan nje dužni su bez odgađanja reagirati u skladu s ovim Protokolom.

(2) U slučaju prijave nasilja ili dojave o nasilju među djecom nastavnici, razrednici, stručni suradnici škole i ravnatelj dužni su:

- a) Odmah poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine trenutno nasilno ponašanje prema djetetu, a u slučaju potrebe, zatražiti pomoć drugih zaposlenika škole ili po potrebi pozvati policijske službenike.
- b) Ako je dijete ozlijeđeno u mjeri koja zahtjeva liječničku intervenciju ili pregled, pozvati službu zdravstvene pomoći ili na najbrži mogući način osigurati djetetu pratnju stručnog suradnika (dvije osobe, uz poštivanje spola djeteta pri odabiru pratnje) liječniku, te sačekati liječnikovu preporuku o daljnjem postupanju i dolazak djetetovih roditelja.
- c) Nakon prijavljenog nasilja razrednik odnosno stručni suradnik bez odgađanja će obavijestiti roditelje, upoznati ih sa svim činjenicama i okolnostima nasilja, te ih izvijestiti o aktivnostima i mjerama koje će biti poduzete. Ako se procijeni da obavijest roditelja nije u najboljem interesu djeteta, obavijestiti će se nadležni centar za socijalni rad.
- d) Nakon prijave odnosno prekida nasilja odmah obaviti razgovor s djetetom koje je pretrpjelo nasilje, odnosno djetetom koje je počinilo nasilje, a u slučaju da je postojala liječnička intervencija, u dogovoru s liječnikom čim to bude moguće. Razgovor s djetetom obavlja razrednik (u slučaju niske razine nasilja), odnosno razrednik sa stručnim suradnikom (u slučaju srednje razine nasilja), a u slučaju visoke razine nasilja razgovor obavlja ravnatelj sa stručnim suradnikom. Razgovor se obavlja na način da se postupa posebno pažljivo s djetetom uz poštivanje njegovog dostojanstva. Ako tijekom obavljanja razgovora s djetetom dođe do spoznaje da je počinjeno određeno kazneno djelo, razgovor se prekida i odmah se obavještava policija i nadležni centar za socijalni rad.
- e) Obaviti razgovor s drugim sudionicima ili svjedocima ili odraslim osobama koje imaju spoznaju o učinjenom nasilju, te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i trajanje nasilja. Ako se nasilje dogodilo unutar razrednog odjela, razrednik je, uz prisutnost stručnog suradnika, zadužen za razgovore sa sudionicima u sukobu i svjedocima. Ako u nasilju sudjeluju učenici više odjela, razrednici razgovaraju s učenicima iz svog odjela, dok razgovore sa svjedocima obavlja stručni suradnik.
- f) U skladu s člankom 33. ovog Protokola, o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim zapažanjima sačinjava se službena zabilješka (Obrazac broj 1), kao i odgovarajuća evidencija zaštićenih podataka, koje će se na zahtjev dostaviti drugom nadležnom tijelu, te o događaju obavijestiti nastavničko vijeće škole.
- g) U skladu sa Zakonom, statutom i drugim općim aktima škole pokrenuti odgojno-disciplinski postupak za utvrđivanje odgovornosti sudionika u događaju nasilja.

Članak 19.

U situaciji nasilja u školi u koju je uključeno dijete s poteškoćama u razvoju, bilo kao žrtva ili kao nasilnik, obvezna je psihološka procjena stručne osobe/tima, nakon čega se postupa u skladu s stručnim preporukama.

Članak 20.

(1) Cilj razvrstavanja nasilja na razine je osiguranje ujednačenog postupanja u situacijama nasilja kada su sudionici (učenik-učenik, učenik-zaposlenik).

(2) Isti oblici nasilja mogu se pojaviti na više razina, ali se razlikuju po intenzitetu, stupnju rizika, učestalosti, posljedicama i sudionicima.

Oblici nasilja prve razine i odgojni rad		
Niska razina rizika		
Oblici nasilja	Odgovorna osoba	Odgojni postupci
Zanemarivanje; higijenska, zdravstvena, obrazovna i odgojna zapuštenost; skitnja, prosjačenje	Razrednik Pedagog	Razrednik samostalno poduzima aktivnosti u suradnji s roditeljima u smislu pojačanog odgojnog rada s učenikom koji je počinio nasilje, skupinom učenika i/ili razrednim odjela, evidentira i prati daljnje ponašanje i sl. <

Oblici nasilja druge razine i odgojni rad		
Umjerena razina rizika		
Oblici nasilja	Odgovorna osoba	Odgojni postupci
Fizičko nasilje: šamaranje, udaranje, gaženje, uništavanje odjeće, zatvaranje, pljuvanje, otimanje i uništavanje imovine, izmicanje stolice, čupanje za uši i kosu	Ravnatelj Razrednik Pedagog	Aktivnosti poduzima razrednik, u suradnji sa stručnim suradnikom (pedagogom, psihologom, socijalnim radnikom) i ravnateljem, uz obvezno sudjelovanje roditelja, u smislu pojačanog odgojnog rada i uključivanja učenika koji je počinio nasilje u dodatne programe.
Ekonomsko nasilje: krađa i iznuđivanje novca, navođenje i prisiljavanje te iskorištavanje za prosjačenje		
Psihičko nasilje: ucjenjivanje, prijetnje, nepravedno kažnjavanje, zabrana komuniciranja, isključivanje, manipuliranje emocijama		Škola koja nema psihologa i socijalnog radnika u stručnom timu uspostavlja suradnju s takvim stručnjacima iz drugih institucija, centra za socijalni rad, škola, zdravstvenih ustanova ili nevladinih organizacija. Ako pojačani odgojni rad nije djelotvoran, pokreće se odgojno-disciplinski postupak i izriče mjera, u skladu s propisima.
Seksualno nasilje: seksualno dodirivanje, pokazivanje pornografskog materijala, pokazivanje intimnih dijelova tijela, skidanje		
Kulturološko nasilje: vrijeđanje na nacionalnoj, vjerskoj ili rasnoj osnovi		
Socijalno nasilje: spletkarenje, uskraćivanje pažnje od grupe, neuključivanje, neprihvatanje, manipulacija ponašanjem, iskorištavanje		
Nasilje zloupotrebom informacijskih tehnologija i drugih komunikacijskih tehnologija: neprimjereno oglašavanje, snimanje i slanje video zapisa, zloupotreba blogova, foruma i sl., snimanje pojedinca protiv njegove volje, snimanje nasilnih scena i distribuiranje snimaka i slika		Samo u slučajevima seksualnog nasilja škola je dužna nasilje odmah prijaviti policiji, nadležnom centru za socijalnu rad i Ministarstvu.

Oblici nasilja treće razine i odgojni rad		
Visoka razina rizika		
Oblici nasilja	Odgovorna osoba	Odgojni postupci
Fizičko nasilje: tuča, davljenje, bacanje, uzrokovanje opekлина i drugih ozljeda, uskraćivanje hrane i sna, izlaganje niskim temperaturama, napad oružjem	Ravnatelj Razrednik Pedagog Nadležna tijela i službe	Aktivnosti poduzimaju razrednik i/ili ravnatelj škole sa stručnim timom (pedagog, psiholog, socijalni radnik), uz obvezno angažiranje roditelja te nadležnih tijela, organizacija i službi (centra za socijalni rad, zdravstvene ustanove, policija, i druge organizacije i službe). Škola je dužna ozbiljnije oblike zlostavljanja učenika prijaviti policiji, nadležnom centru za socijalni rad i Ministarstvu. Na ovoj razini obvezan je odgojni rad koji je, po intenzitetu, primjeren potrebama učenika koji je počinio nasilje, kao i pokretanje odgojno-disciplinskog postupka i izricanje mjera u skladu sa Zakonom. Ako je za rad s učenikom žrtvom i/ili nasilnikom angažirana i druga ustanova ili služba, škola ostvaruje suradnju s njom i međusobno usklađuje aktivnosti.
Ekonomsko nasilje: navođenje, prisiljavanje i iskorištavanje za činjenje kaznenih djela (trgovina ljudima)		
Psihičko nasilje: zastrašivanje, ucjenjivanje uz ozbiljnu prijetnju, iznuđivanje novca ili stvari, ograničavanje kretanja, navođenje na korištenje narkotičkih sredstava i psihoaktivnih supstanci, uključivanje u destruktivne grupe ili organizacije		
Seksualno nasilje: zavođenje od punoljetne osobe, podvođenje, navođenje, iznuđivanje i prisila na seksualni čin, silovanje, incest, zlostupotreba položaja		
Kulturološko nasilje: vrijeđanje na nacionalnoj, vjerskoj ili rasnoj osnovi		
Socijalno nasilje: prijetnje, izolacija, maltretiranje pojedinca ili grupe od druge skupine, organiziranje zatvorenih grupa čija je posljedica ozljeđivanje drugih		
Nasilje zlostupotrebom informacijskih tehnologija i drugih komunikacijskih tehnologija: snimanje nasilnih scena i distribuiranje snimaka, distribuiranje slika s nedopuštenim sadržajem, dječja pornografija		

(3) Ako postoji sumnja ili saznanje da učenik sudjeluje u promoviranju, zagovaranju i podržavanju ideološki motiviranog nasilja, odnosno nasilnog ekstremizma, ravnatelj škole saziva stručni tim koji razmatra situaciju i na temelju prikupljenih informacija odlučuje o daljnjem postupku.

(4) Ako postoji sumnja ili saznanje da učenik priprema i/ili sudjeluje u ideološki motiviranom nasilju, odnosno u nasilnom ekstremizmu koje ima elemente kaznenog djela i kada taj događaj očigledno zahtjeva neodgodivo postupanje, ravnatelj škole odmah obavještava učenikove roditelje i policiju.

Članak 21.

Posebne dužnosti u sprječavanju i rješavanju situacija s nasiljem proizlaze iz prava i obveza koje određuje opis poslova određenog radnog mjesta.

Članak 22.

Ravnatelj škole odgovoran je:

- a) Za poštivanje zakonitosti u radu ustanove,
- b) Za upoznavanje zaposlenika s pravilnicima, podzakonskim aktima (Pravilnikom škole, Pravilnikom o kućnom redu, Protokolu),
- c) Za sklapanje Protokola s drugim institucijama,
- d) Za reagiranje u slučajevima nasilja (druge i treće razine nasilja),
- e) Za obavljanje konzultacija s relevantnom osobom koja je prijavila nasilje i prikupljanje informacija o slučaju u skladu s razinama nasilja,
- f) Za obavljanje razgovora s osobom koja je evidentirana kao zlostavljač,
- g) Za poduzimanje odgovarajućih mjera u skladu s Protokolom,
- h) Za obavljanje razgovora s roditeljima o slučaju, radi njihova informiranja,
- i) Za evidentiranje slučaja nasilja (vodi evidenciju, dokumentaciju),
- j) Za obavještavanje druge institucije ako je potrebno u slučajevima nasilja nad djecom,
- k) Za obvezno sudjelovanje u postupku kada je u pitanju nasilje nad učenikom od strane zaposlenika u školi i osoba izvan škole,
- l) Za praćenje učinaka poduzetih mjera,
- m) Za podnošenje godišnjeg izvješća o provođenju školskog akcijskog plana školskom odboru i Ministarstvu.

Razrednik ima ulogu i odgovornost:

- a) Upoznati učenike i roditelje s odredbama Pravilnika škole, Pravilnika o kućnom redu i Protokolu,
- b) Upoznati učenike i roditelje s pravima prihvatljivog ponašanja u školi i izraditi pravila, na razini odjela, s učenicima,
- c) Pratiti društvenu klimu na razini odjeljenja i ujedno prepoznati postojanje mogućeg nasilja ili zlostavljanog ili zanemarenog učenika,
- d) Voditi propisanu evidenciju o učenicima sa svim relevantnim podacima,
- e) Dežurati po rasporedu, biti dostupan učenicima i voditi knjigu evidencije (knjigu dežurstva),
- f) U situaciji događanja nasilja postupiti u skladu s razinom rizika i po propisanim koracima,
- g) Razjašnjavati okolnosti i analizirati činjenice nastale situacije (razgovarati sa žrtvom, nasilnikom i promatračima),
- h) Procijeniti razinu rizika,
- i) Obavijestiti, razgovarati i održavati suradnju s roditeljima, osim u slučajevima kad to nije u najboljem interesu djeteta,
- j) Poduzimati dodatne mjere, ako situacija nalaže uputiti slučaj pedagogu/psihologu,
- k) Obavijestiti ravnatelja škole o slučajevima nasilja nad djecom, u skladu s razinama nasilja,
- l) Komunicirati s relevantnim ustanovama, uz suglasnost rukovodstva,
- m) Suradivati sa stručnom službom škole,
- n) Evidentirati slučaj i voditi dokumentaciju o tome,
- o) Pratiti učinke poduzetih mjera.

Dežurni učitelj/nastavnik odgovoran je:

- a) Upoznati se s odredbama Pravilnika škole, Pravilnika o kućnom redu i Protokola,
- b) Dežurati prema utvrđenom rasporedu,
- c) Pratiti ponašanje učenika za vrijeme odmora, pri dolasku i odlasku iz škole,
- d) Uočiti situaciju nasilja i reagirati odmah (prva razina nasilja),
- e) Evidentirati situaciju nasilja u knjigu dežurstva,
- f) Obavijestiti razrednika o situaciji nasilja,
- g) Obavijestiti školski koordinacijski tim, ravnatelja škole ako to situacija nalaže (druga razina nasilja),

- h) Ostvarivati suradnju s relevantnim osobama koje mogu pružiti zaštitu,
- i) Pratiti učinke poduzetih mjera.

Nastavnici imaju ulogu i odgovornost:

- a) Upoznati se s odredbama Pravilnika škole, Pravilnika o kućnom redu i Protokola,
- b) Pratiti i uočavati situacije nasilja nad djecom,
- c) Prijaviti situaciju nasilja u skladu s Protokolom i procijenjenom razinom rizika,
- d) Prepoznati slučaj zlostavljanja i zanemarivanja djeteta te poduzeti korake u skladu s tim,
- e) Obavijestiti razrednika,
- f) Konzultirati se s kolegama, stručnom osobom, ravnateljem škole,
- g) Reagirati odmah u situaciji nasilja,
- h) Poduzeti korake ako situacija to nalaže,
- i) Voditi evidenciju u slučaju nasilja,
- j) Sudjelovati u praćenju poduzetih mjera,
- k) Ostvariti suradnju sa svim relevantnim osobama koje mogu pružiti zaštitu.

Stručni tim škole (pedagog i/ili psiholog, socijalni radnik):

- a) Suraduje sa svim akterima u školi,
- b) Suraduje s roditeljima i učenicima te na taj način ostvaruje uvid u obiteljske i socijalne prilike učenika,
- c) Vodi propisanu evidenciju o učenicima (naročito o rizičnoj skupini),
- d) Poduzima mjere prevencije,
- e) Uočava i prijavljuje situacije nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja djeteta,
- f) Reagira odmah u situaciji nasilja,
- g) Procjenjuje razinu rizika i predlaže zaštitne mjere,
- h) Prati učinke poduzetih mjera,
- i) Pruža pomoć i podršku akterima nasilne situacije (žrtvi, nasilniku),
- j) Razgovara s žrtvom nasilja i svjedokom nasilja,
- k) Razgovara s počiniteljem nasilja,
- l) Obavještava roditelje o situaciji nasilja, osim u slučajevima kada to nije u najboljem interesu djeteta,
- m) Evidentira slučaj i vodi dokumentaciju o tome,
- n) Organizira obuku za zaštitu učenika od nasilja i obuku mirnog rješavanja sukoba (učenika, zaposlenika, roditelja),
- o) Suraduje s drugim institucijama,
- p) Provodi istraživanja i piše izvješća o ovoj temi.

Učenici su dužni:

- a) Upoznati se s odredbama Pravilnika škole, Pravilnika o kućnom redu i Protokola,
- b) Uočavati slučajeve nasilnog ponašanja i prijaviti razredniku, dežurnom učitelju/nastavniku ili stručnom suradniku (pedagog),
- c) Sudjelovati u mjerama prevencije i zaštite.

Tajnik škole:

- a) Zadužen je za upoznavanje kolektiva sa svim relevantnim dokumentima i pomaže u njihovu tumačenju,
- b) Upoznaje Vijeće roditelja, Vijeće učenika i Školski odbor s pravilnicima i podzakonskim aktima o sigurnosti učenika,
- c) Uočava i prijavljuje nasilnu situaciju te obavještava razrednika i stručnu službu,
- d) Reagira u situaciji nasilja (prva razina nasilja),
- e) Zajedno s ravnateljem škole uspostavlja i održava suradnju s lokalnim institucijama.

Pomoćno i tehničko osoblje:

- a) Dežura prema rasporedu,
- b) Uočava nasilje i u kriznim situacijama odmah intervenira,
- c) Obavještava dežurnog učitelja/nastavnika.

Školski koordinacijski tim:

- a) Sastavlja školski akcijski plan zaštite od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja,
- b) Upoznaje kolektiv s donesenim planom,
- c) Izrađuje i prikuplja dokumentaciju o situacijama nasilja,

- d) Kontinuirano evidentira i čuva dokumentaciju,
- e) Procjenjuje razinu rizika situacije nasilja,
- f) Poduzima korake u skladu s Protokolom,
- g) Poduzima odgovarajuće mjere prema učeniku koji trpi nasilje,
- h) Obavještava roditelja o situaciji nasilja, osim u slučajevima kada to nije u najboljem interesu djeteta,
- i) Obavještava ravnatelja škole,
- j) Prati učinke poduzetih mjera i obavlja njihovu evaluaciju,
- k) Obavještava druge nadležne institucije,
- l) Zajedno s ravnateljem škole može poduzimati akcije u okviru treće razine nasilja,
- m) Neodgodivo prijavljuje zdravstvenoj ustanovi u hitnim slučajevima, kada je djetetu potrebna medicinska intervencija,
- n) Neodgodivo prijavljuje policiji u slučajevima kada je djetetu potrebna fizička zaštita ili kada postoji sumnja da je počinjeno kazneno djelo,
- o) Redovno prijavljuje centru za socijalni rad u roku od sljedeća tri dana,
- p) Podnosi godišnja izvješća o realizaciji školskog akcijskog plana nastavničkom vijeću i školskom odboru.

Školski odbor:

- a) Prihvaća školski akcijski plan na prevenciji nasilja kao dio godišnjeg programa rada škole,
- b) Prihvaća godišnja izvješća školskog koordinacijskog tima i ravnatelja škole o provedbi školskog akcijskog plana,
- c) Prati provedbu disciplinskih mjera pokrenutih u slučaju nasilja učitelja/nastavnika prema učeniku.

Oblici nasilja i intervencija		
Oblici nasilja	Odgovorna osoba	Intervencije
Fizičko nasilje: svi oblici prve, druge i treće razine nasilja	Ravnatelj škole Koordinacijski tim Školski odbor Nadležna tijela i službe (policija, centar za socijalni rad, zdravstvene ustanove)	Mjere u skladu sa: - Statutom škole - Pravilnikom o disciplinskim mjerama - Rješenjem obrazovne inspekcije - Etičkim kodeksom škole - Preporukom koordinacijskog tima - Zakonskim propisima
Psihičko nasilje: svi oblici prve, druge i treće razine nasilja		
Ekonomsko nasilje: krađa i iznuđivanje novca, vrbovanje, navođenje na eksploataciju (trgovina ljudima)		
Kulturološko nasilje: vrijeđanje na nacionalnoj, vjerskoj i rasnoj osnovi		
Socijalno nasilje: svi oblici prve, druge i treće razine nasilja		
Seksualno nasilje: svi oblici prve, druge i treće razine nasilja		
Nasilje zloupotrebom informacijskih tehnologija i drugih komunikacijskih tehnologija: oblici prve, druge i treće razine nasilja		

Članak 23.

(1) U slučaju postojanja sumnje da je dijete žrtva zlostavljanja ili zanemarivanja od strane odrasle osobe koja nije zaposlena u školi, ravnatelj škole podnosi prijavu nadležnoj instituciji:

- a) Zdravstvenoj ustanovi (ako je djetetu neophodna zdravstvena zaštita),
- b) Ministarstvu unutarnjih poslova (ako je djetetu potrebna fizička zaštita ili postoji sumnja da je počinjeno kazneno djelo),
- c) Centru za socijalni rad.

(2) Prijava iz stavka (1) ovog članka sadrži podatke o djetetu i razloge upućivanja.

(3) Prije podnošenja prijave potrebno je obavijestiti roditelje, osim ako postoji procjena da će time biti ugrožena djetetova sigurnost.

Članak 24.

(1) Svaki zaposlenik škole dužan je ravnatelju prijaviti nasilje od strane zaposlenika u školi prema djetetu.

(2) U slučaju da uprava škole ima saznanje da je zaposlenik počinio nasilje ili prijetnju prema učeniku škole, u roku od 48 sati potrebno je uraditi:

- a) Razgovarati s zaposlenikom, uz prisustvo članova koordinacijskog školskog tima bez prisustva članova-učenika, te ga upozoriti na neprihvatljivost takvog ponašanja,
- b) Voditi službenu zabilješku o razgovoru, koja će se arhivirati u dosje zaposlenika,
- c) Pismeno obavijestiti roditelje učenika o poduzetim mjerama,
- d) Na temelju procjene koordinacijskog školskog tima prema zaposleniku poduzeti odgovarajuće disciplinske mjere u skladu s pravilnikom o disciplinskom postupku,
- e) Uputiti zaposlenika na stručni izvanškolski tretman (psiholog, psihijatar i sl.)
- f) Po potrebi obavijestiti policiju,
- g) Ako je riječ o prijetnjama nasiljem ili o nasilju u školi, zbog čega je škola uključila i policiju, o takvim situacijama potrebno je obavijestiti Ministarstvo,

(3) Ako je zbog slučaja nasilja od strane učitelja/nastavnika prema djetetu, na temelju procjene koordinacijskog tima škole, pokrenut disciplinski postupak, ravnatelj škole dužan je učitelja/nastavnika udaljiti s rada do okončanja disciplinskog postupka.

(4) Ako ravnatelj škole ne udalji učitelja/nastavnika prema stavku (3) ovog članka, odluku o udaljenju dužan je donijeti školski odbor. Ravnatelj škole odgovoran je za poštivanje zakonitosti rada škole i poduzimanje mjera u skladu s važećim Zakonom.

Članak 25.

(1) Pedagoško-psihološka služba, u suradnji s razrednikom, ostvaruje uvid u obiteljski i socijalne prilike učenika. Kada se uoče promjene u ponašanju učenika i u slučaju utvrđivanja da ne postoji dovoljna briga i nadzor u obitelji, škola je dužna obratiti se centru za socijalni rad s ciljem poduzimanja mjera radi pružanja pomoći učeniku.

(2) Nitko od zaposlenih u školi nije ovlašten provoditi istragu ili dokazivanje zlostavljanja i zanemarivanja u obitelji, jer su to zadaci u nadležnosti drugih ustanova. Zadaci škole u slučaju postojanja sumnje iscrpljuju se podnošenjem prijave.

(3) Škola je dužna surađivati s nadležnim centrom za socijalni rad i djelovati s ciljem dobrobiti učenika.

Članak 26.

U slučaju da je zaposlenik škole doživio nasilje ili prijetnju nasiljem od učenika škole, zaposlenik o tome treba obavijestiti ravnatelja škole ili stručne suradnike koji će:

- a) Razgovarati s učenikom u prisustvu razrednika i voditi službenu zabilješku o razgovoru,
- b) Odmah obavijestiti roditelje učenika te ih upozoriti na neprihvatljivost takvog ponašanja,

- c) Prema učeniku poduzeti odgovarajuće odgojno-disciplinske mjere koje će donijeti nastavničko vijeće u skladu s pravilnikom o pedagoškim mjerama,
- d) Uključiti učenika u stručni tretman u školi ili u dogovoru s roditeljima u ustanovi izvan škole,
- e) Po potrebi obavijestiti policiju,
- f) Ako je riječ o prijetnjama nasiljem ili nasilju u školi, zbog čega je škola uključila i policiju, o takvim situacijama potrebno je pisanom zabilješkom obavijestiti Ministarstvo.

Članak 27.

(1) U slučaju da bilo kojem nasilnom sukobu (učenik-učenik, učenik-zaposlenik, zaposlenik-učenik ili zaposlenik-zaposlenik) u prostoru škole svjedoče drugi učenici, a koji odbijaju svjedočiti zbog straha da će ugroziti vlastitu sigurnost, škola je dužna osigurati anonimnost i zaštitu svjedoka.

(2) U slučaju da bilo kojem nasilnom sukobu u prostoru škole svjedoče drugi učenici, a nasilno ponašanje je neuobičajeno rijetkog oblika i intenziteta, te može rezultirati traumatiziranjem svjedoka, ravnatelj škole i/ili stručni suradnik dužni su osigurati stručnu pomoć učenicima koji su promatrali događaje nasilja. Dužni su savjetovati se s odgovornom i stručnom osobom koja ima iskustva u radu s traumatiziranim osobama, o potrebi i načinu pružanja stručne pomoći svjedocima nasilja.

Članak 28.

(1) U slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe (roditelja učenika, nepoznate osobe, zaposlenika škole) prema drugoj odrasloj osobi u školi, te u slučaju da postoje informacije da odrasla osoba u prostor škole unosi oružje ili druge predmete koji mogu ugroziti sigurnost osoba i imovine u školi, zaposlenik škole koji ima tu informaciju ili je prisutan mora:

- a) Odmah pokušati prekinuti nasilno ponašanje,
- b) Ako odrasla osoba u prostor škole unosi oružje ili druge predmete koji mogu ugroziti sigurnost osoba i imovine, upozoriti je na neprihvatljivost takvog ponašanja i zatražiti od nje da odmah napusti prostor škole,
- c) Ako u tome ne uspije, odmah obavijestiti ravnatelja škole, stručnog suradnika ili drugog zaposlenika škole kako bi oni pokušali prekinuti nasilno ponašanje,
- d) Svaka osoba koja opazi okolnosti iz stavka (1) ovog članka o tom događaju obavještava policiju bez odlaganja.

Članak 29.

(1) Radi provedbe postupka zaštite djece osniva se školski koordinacijski tim.

(2) Članove školskog koordinacijskog tima imenuje ravnatelj škole, i to: po dva iz reda roditelja učenika škole i zaposlenika, koji trebaju pokazivati visoku profesionalnost u radu, imati dobre komunikacijske

spособnosti i koji u svom osobnom i profesionalnom životopisu nemaju elemenata nasilnog ponašanja. Mandat tima je četiri godine. Stalni članovi tima su: ravnatelj škole, pedagog i psiholog.

(3) Zadaci i plan rada školskog koordinacijskog tima sastavni su dio godišnjeg programa rada škole.

Članak 30.

(1) Zavisno o složenosti situacije nasilja, konzultacije se mogu obaviti i sa službama izvan škole:

- a) Centrom za socijalni rad,
- b) Zdravstvenom ustanovom,
- c) Ministarstvom unutarnjih poslova,
- d) Ministarstvom.

(2) Prilikom konzultacija s kolegama obvezno je poštovati načelo povjerljivosti, kao i načelo zaštite djetetova najboljeg interesa.

Članak 31.

Nakon što se obave konzultacije poduzimaju se sljedeće mjere:

- a) Obavješćavanje roditelja o nasilju ili osobe od povjerenja u slučajevima sumnje na nasilje u obitelji;
- b) Dogovor o zaštitnim mjerama prema djetetu,
- c) Organiziranje posebnih programa osnaživanja djece za konstruktivno postupanje u situacijama nasilja,
- d) Poduzimanje zakonskih mjera u skladu s propisima koju uređuju disciplinsku odgovornost učenika i zaposlenika.

Članak 32.

(1) Operativni plan zaštite (u daljnjem tekstu: plan zaštite) sastavlja se za konkretnu situaciju druge i treće razine nasilja, za sve učenike- sudionike nasilja (one koji trpe, one koji čine i one koji su svjedoci nasilja).

(2) Plan zaštite ovisi od vrste i težine nasilnog ponašanja, posljedica nasilja za pojedinca i kolektiv, broja sudionika i sl. Mjere i aktivnosti planiraju se na temelju analize karakteristika učenika, potreba za podrškom i uz sudjelovanje učenika i roditelja, osim kada se radi o nasilju u obitelji, kada je nužno uključiti nadležni centar za socijalni rad.

(3) Plan zaštite sadrži: aktivnosti usmjerene na promjenu ponašanja- pojačan odgojni rad, rad s roditeljem, rad s razrednom zajednicom, uključivanje vijeća učenika i vijeća roditelja, a po potrebi i tijela upravljanja; nositelje tih aktivnosti, vremensku dinamiku; načine kojima će se osigurati ponovno sudjelovanje svih sudionika nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja u širu zajednicu.

(4) Mjere i aktivnosti trebaju biti poduzete uz sudjelovanje učenika te biti u skladu s njegovim razvojnim mogućnostima. Kada stručni tim procjeni da postoji potreba da se osim pojačanog odgojnog rada ili odgojnog rada koji u intenzitetu odgovara potrebama učenika prilagodi i obrazovni rad predložit će timu za pružanje dodatne podrške učenicima pripremu individualnog

obrazovnog plana.

(5) Plan zaštite sastavlja stručni tim zajedno s razrednikom, ravnateljem i roditeljem, a po potrebi i s drugim mjerodavnim organizacijama i službama.

(6) Plan zaštite sadrži i informacije o mjerama i aktivnostima koje škola poduzima samostalno, u suradnji s drugim nadležnim organizacijama i službama i kada druge nadležne organizacije i službe provode aktivnosti samostalno. Kada su u mjere i aktivnosti uključene druge organizacije i službe, određuju se zadaci, odgovorne osobe, dinamika i načini međusobnog izvještavanja.

(7) Plan zaštite treba sadržavati i evaluaciju plana.

Članak 33.

(1) Zaposlenik škole (razrednik, stručna služba, ravnatelj i školski koordinacijski tim) obvezni su voditi evidenciju i pisati izvješće o pojavama nasilja.

(2) Pri vođenju dokumentacije o pojavama nasilja koriste se tri obrasca:

- a) Evidencijski list o sukobima i nasilju u školi (Obrazac broj 2),
- b) Obrazac za opis događaja (Obrazac broj 1),
- c) Školsko izvješće o nasilju (Obrazac broj 3).

(3) Dokumentacija o pojavama nasilja čuva se na sigurnom mjestu u stručnoj službi škole, kako bi se osigurala povjerljivost podataka. Podaci u obrascima i izvješću moraju biti zaštićeni od zloupotrebe bilo koje vrste.

(4) Škola vodi posebni Evidencijski list o sukobima i nasilju u školi (Obrazac broj 2). Obrazac popunjava član nastavničkog vijeća koji je bio prisutan ili obaviješten o nasilju neposredno nakon događaja. Obrazac broj 2 je sastavni dio izvješća škole o nasilju- Obrasca broj 3.

(5) Obrazac za opis događaja (Obrazac broj 1) popunjava učitelj/nastavnik ili drugi zaposlenik škole koji je sudjelovao u činu nasilja odnosno koji je bio prisutan ili obaviješten o nasilju nad djecom neposredno nakon događaja. Obrazac broj 1 predaje se razredniku, ravnatelju ili stručnom suradniku u skladu s razinom događaja i sastavni je dio izvješća škole o nasilju- Obrasca broj 3.

(6) Školsko izvješće o nasilju (Obrazac broj 3) predstavlja ukupan prikaz o bruju situacija nasilja, sudionicima, poduzetim pedagoškim mjerama i disciplinskim postupcima tijekom školske godine.

(7) Školsko izvješće o nasilju popunjava ravnatelj škole na temelju evidencijskih listova (Obrazac broj 2) i obrazaca o opisu događaja (Obrazac broj 1).

Članak 34.

(1) Školski koordinacijski odbor čuva obrasce o učinjenom nasilju ili sumnji da se nasilje događa. Svaki razrednik je obavezan imati kopiju popunjenih obrazaca, a original dostavlja stručnoj službi škole.

(2) Ravnatelj škole odlučuje o dozvoli pristupa dokumentaciji i podacima u postupku zaštite učenika, osim ako je na temelju zakona, a na zahtjev suda odnosno

drugog nadležnog tijela, obvezan dostaviti ih.

(3) Korištenje dokumentacije u javne svrhe i rukovanje podacima mora biti u skladu sa Zakonom.

Članak 35.

(1) Za primjenu ovog Protokola odgovoran je ravnatelj škole.

(2) Obveza je ravnatelja škole najmanje dva puta godišnje podnijeti izvješće nastavničkom vijeću i školskom odboru o evidentiranim situacijama nasilja u školi, te poduzetim mjerama i njihovim učincima.

Članak 36.

(1) Protokol stupa na snagu danom objave u „Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke“.

(2) Škola će objaviti Protokol na oglasnoj ploči škole u roku od 8 dana od dana primitka Protokola.

Ministarstvo obrazovanja, znanosti,
kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke
MINISTRICA

Daniela Perić

Broj: 07-06-02-19/25

Široki Brijeg: 6. lipnja 2025. godine

M.P.

Ministarstvo zdravstva, rada
i socijalne skrbi
Županije Zapadnohercegovačke
MINISTAR

Tomislav Pejić

Broj: 08-3-35-290/25

Grude: 16. lipnja 2025. godine

M.P.

Ministarstvo unutarnjih poslova
Županije Zapadnohercegovačke
MINISTAR

Mladen Bebek

Broj: 02-1-338/2502

Ljubuški: 16. lipnja 2025. godine

M.P.

Ministarstvo pravosuđa i uprave
Županije Zapadnohercegovačke
MINISTAR

Vjekoslav Lasić

Broj: 03-04-38-538-3/25

Široki Brijeg: 18. lipnja 2025. godine

M.P.

Općina Grude
NAČELNIK OPĆINE

Ljubo Grizelj

Broj: 02-38-1216/25

Grude: 17. lipnja 2025. godine

M.P.

Općina Posušje
NAČELNIK OPĆINE

Ante Begić

Broj: 01-740/25

Posušje: 17. lipnja 2025. godine

M.P.

Grad Ljubuški
GRADONAČELNIK
Vedran Markotić

Broj: 02-05-1732/25

Ljubuški: __. lipnja 2025. godine

M.P.

Grad Široki Brijeg
GRADONAČELNIK
Ivo Pavković

Broj: 03-297/25

Široki Brijeg: 20. lipnja 2025. godine

M.P.

Centar za socijalni rad
Grude
RAVNATELJ

Veselko Pezer
Broj: 68-1-510/25
Grude: 17. lipnja 2025. godine

M.P.

Centar za socijalni rad
Posušje
RAVNATELJ

Ivan Pavković
Broj: 31-301-01/25
Posušje: 17. lipnja 2025.godine

M.P.

Centar za socijalni rad
Široki Brijeg
RAVNATELJ

Jelena Brekalo Nuić
Broj:
Široki Brijeg: 18. lipnja 2025.godine

M.P.

Centar za socijalni rad
Ljubuški
RAVNATELJ

Viktor Grbavac
Broj: 53-255/25
Ljubuški: 16. lipnja 2025. godine

M.P.

Obrazac broj 1

OBRAZAC ZA OPIS DOGAĐAJA

- ŠKOLA: _____
- DATUM: _____
- SUDIONICI U DOGAĐAJU: _____

- PODUZETE RADNJE: _____

- OSOBA KOJA PRIJAVLJUJE DOGAĐAJ:, _____

POTPIS ZAPOSLENIKA ŠKOLE:

[illegible]

Obrazac broj 3

ŠKOLSKI IZVJEŠĆE O NASILJU (popunjava ravnatelj škole)

- Škola: _____
- Datum: _____

Izvještajno razdoblje:

- Prvo polugodište
- Drugo polugodište

Pojavni oblici nasilja:

- Fizičko nasilje _____
- Psihičko nasilje _____
- Socijalno nasilje _____
- Seksualno nasilje _____
- Nasilje zlostrebom informacijskih i komunikacijskih tehnologija _____

Sudionici:

- Učenici _____
- Zaposlenici škole _____
- Odrasle osobe izvan škole _____
- Druge osobe _____

Osobe koje su prijavile nasilje:

- Učenici _____
- Zaposlenici škole _____
- Roditelji _____
- Druge osobe _____

Poduzete mjere:

Učinci poduzetih mjera:

Prijedlozi (obvezno):

Potpis:

Obrazac broj 4

Škola: _____

TABLICA ZA PRIKUPLJANJE PODATAKA O OPAŽENIM OBLICIMA NASILNOG
PONAŠANJA

Mjesec:			
Ime i prezime učenika promatrača:			
Razred i odjeljenje:			
Ime i prezime razrednika:			
Datum događaja	Vrijeme događanja	Mjesto događanja	Oblici nasilja
Datum održavanja sata razredne zajednice:			
Potpis razrednika			
Potpis učenika			

Oblici nasilja koji se prate:

- Udaranje, guranje, šutiranje, davljenje, čupanje, zatvaranje i zaključavanje, otimanje osobnih stvari, uništavanje osobnih stvari, vrijeđanje, ismijavanje, omalovažavanje, prijetnja, isključivanje iz grupe ili društva, ogovaranje, širenje laži od drugoj osobi, nagovaranje drugih da se ne druže s određenom osobom, dodirivanje nekog protiv njegove volje, upućivanje vulgarnih riječi, pokazivanje vulgarnih slika...

Što promatrači trebaju znati:

- u svakom se odjelu odredi jedan učenik- promatrač koji će zabilješke voditi u pripremljenoj tablici. Bitno je naglasiti da se: promatranje obavlja u svom odjelu; promatraju ponašanja u učionici, na odmoru, školskom dvorištu..
- najmanje jednom mjesečno, a po potrebi i češće, promatrač predstavlja prikupljene podatke na satu razrednika bez navođenja imena sudionika u nasilju.
- uz pomoć razrednika, po potrebi i pedagoga, učenici razgovaraju o opaženim nasilnim ponašanjima, njihovim uzrocima i posljedicama. Ne radi se nikakav pritisak i ne kažnjavaju se učenici koji su se nasilno ponašali već se pokušava doći do uzroka i posljedica nasilnog ponašanja. Na ovaj način djeca uče drugačijem (nenasilnom) rješavanju problema.
- Ako se dogodi da sudionici sukoba nisu iz tog odjeljenja, onda se odredi vrijeme za rješavanje problema uz prisutnost tih učenika i njihovog razrednika, te pedagoga.
- Važno je naučiti djecu da se o događajima, u okviru kojih se dogodilo nasilje, razgovara onda kada su prisutni svi sudionici u tom događaju

NARODNE NOVINE

ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE

Službeno glasilo

Izdavač: **Stručna služba Skupštine Županije Zapadnohercegovačke**

Adresa: Stjepana Radića 37b., 88220 Široki Brijeg

telefon: 039/706-644, email: info@skupstina-zzh.ba

Račun za uplatu: Depozitni račun za javne prihode ŽZH Ljubuški 3380002200004013

UniCredit bank d.d. Mostar, poslovnica Ljubuški

Broj proračunske organizacije: 1001001

Vrsta prihoda: 722654 - vlastiti prihodi

Pretplatnici s područja ŽZH upisuju broj (054-Široki Brijeg, 059-Ljubuški, 037-Grude, 070-Posušje) ovisno o sjedištu svoje tvrtke na zahtjev MFŽZH kako bi se pratila pretplata po općinama.

Vanjski pretplatnici trebaju koristiti broj općine 059-Ljubuški zbog sjedišta MFŽZH odnosno mjesta gdje se vodi depozitni račun.

Urednik: **Julijana Šimović dipl. iur.**, tajnik Skupštine ŽZH

Obrada i prijelom: **Kristina Grubešić** - stručni suradnik za odnose s javnošću

Tisak: **LOGOTIP**, Široki Brijeg

Reklamacije se primaju u roku od 15 dana po izlasku pojedinog broja.

Glasilo izlazi prema potrebi.